

De Journalist

Magazine van de VVJ

België-Belgique

P.B.

8900 IEPER 1

3/8136

Afgiftekantoor Ieper

Royalty in het nieuws

Tabloidisering van onze kranten

Vlaamse overheid koopt mediaruimte voor 290 miljoen

Inhoud

Actueel

Nieuwe opmaak voor Tijd **4**

Forum

Politiek in de krant: mag het ietsje meer zijn? **5**

Dossier

Prins Filip is open en communicatief, en kon dat nu ook tonen **6**

Guy Van Oost: Alleen feiten **7**

Vic Dennis: Ik begrijp hun houding wel

Pol Van Den Driessche: We mogen toch kritische vragen stellen **8**

Jan Van den Berghe: Metaalmoetheid tijdens staatsbezoeken **9**

Nieuws uit de verenigingen

Algemene Vergaderingen BFFP **10**

Sinterklaas in IPV

Actueel

Noël Slangen: Journalisten luisteren vanzelf wel naar zinnige politici **11**

Boeken

Een nieuwe wetstraat-chroniqueur? **12**

Mens achter het nieuws

Onopvallend? En zijn foto's dan? **13**

Forum

Dagboek informele top in Gent **14-15**

Onder Embargo

15

Foto: Belga - Olivier Matthys

Hoogdagen voor royalty-watching

Magazine van de Vlaamse
Vereniging van
beroepsJournalisten

2de jaargang
6 november 2001, nummer 40
Verschijnt veertiendaags

Redactieraad

Jan Backx
Laurent Coppens
Pol Deltour
Farid El Mabrouk
Wout Pittoors
Luc Standaert
Luc Vanheerentals
Pol Van Mossevelde

Redactie en coördinatie

Ann Deceunynck
Internationaal Perscentrum Vlaanderen
Grote Markt 40
2000 Antwerpen
Tel. 03/290 63 73 - 0478/38 10 35
Fax 03/232 21 30
de.journalist@pandora.be
ann.deceunynck@euronet.be

Abonnementen en advertenties

Lisbeth Moons
Vlaamse Vereniging van
BeroepsJournalisten
Steenkoolkaai 9 b
1000 Brussel
Tel. 02/229.14.70
Fax 02/223.02.72
vj@belgian-journalist.be

Abonnementsprijs:

3.200,- Bef per jaar
1.500,- Bef per jaar voor leden van de
Association des Journalistes Profes-
sionelles (A.J.P.), Vereniging van de
Journalisten van de Periodieke pers
(V.J.P.P.) en studenten.

Vormgeving

Prepress Publiwest

Drukkerij

Publiwest N.V.
Drukkerij Sansen
Nijverheidslaan 5
8970 Poperinge
Tel. 057/33 67 21
Fax 057/33 40 18

Lid van de Unie van Uitgevers van de
Periodieke Pers

VLAAMSE
VERENIGING VAN
BEROEPSJOURNALISTEN

Er is een kindeke geboren

"Meer verkocht? Nauwelijks!" was de reactie in mijn vaste krantenwinkel, toen ik vroeg wat de geboorte van prinses Elisabeth "gedaan" had. "Wel veel klanten die boos waren op de televisie, omdat hun vaste programma's weeral hadden moeten wijken voor gelegenhedsuitzendingen."

Typeert deze reactie nu de nuchtere Vlaming? Of toont ze net aan dat onze samenleving meer en meer de optelsom wordt van nukkige individualisten, die boos grommen naar eender wat hun regelmaat komt verstoren?

Want het is toch niet niks. Er is een troonopvolg(st)er geboren. Dat was in België al zo'n 70 jaar geleden. Daar mogen de media toch al eens wat superlatieven voor van stal halen, of niet?

Toch sloeg de schrik heel wat journalisten om het hart toen op 25 oktober, vrijwel letterlijk ter elfder ure, het blijde nieuws bekendraakte. Wat zouden 'ze' er weer van bakken in de krant? Hoeveel extra pagina's gedurende hoeveel dagen zouden 'ze' maken, en hoeveel plaats zouden 'ze' overlaten voor het andere nieuws? 'Ze' zijn dan de krantenmakers, wat niet noodzakelijk gelijk staat aan journalisten.

Wel, het viel mee, deze keer.

Met deze derde grote gebeurtenis in zo'n tien jaar tijd, lijken het hof en de media stilaan de juiste dosering gevonden te hebben in de aandacht die geschonken moet, mag of kan worden aan het wel en wee van ons vorstenhuis.

De onverwachte dood van koning Boudewijn in 1993 zorgde voor een mediastorm waar ook ervaren journalisten met ogen als schoteltjes naar zaten te kijken. Maar de door paleis en media zorgvuldig opgebouwde hype rond het huwelijk van prins Filip twee jaar geleden, draaide uit op een anticlimax toen op de grote dag bleek dat de Belgen niet massaal in Brussel met vlaggetjes stonden te zwaaien, maar gewoon thuis bleven.

Maar deze keer zat het goed. Twee tot drie dagen gelegenhedsuitzendingen op de televisie en uitvoerige dynastie-bijdragen in de kranten. Minder zou onbeleefd geweest zijn, meer zou nogal wat mensen op de zenuwen zijn beginnen werken.

Dat die val deze keer vermeden werd is wellicht ook te danken aan hoofdrolspeler prins Filip zelf. Waar de bekendmaking van de zwangerschap van prinses Mathilde nog een tv-moment was om zo snel mogelijk te vergeten, toonde de jonge vader zich bij de geboorte van zijn eersteling tijdens een geïmproviseerde persconfentie in het holst van de nacht nu eens niet als de stijve troonopvolger, maar als een gewoon mens, een gelukkig mens, zowaar. De beelden die de media rondstuurden hoefden deze keer dan ook geen bijzondere ondersteuning of kadering. Ze spraken voor zichzelf.

Luc STANDAERT

Foto: Johan Van Cutsem

Nieuwe opmaak voor Tijd

'De nieuwe lay-out moet beter uitdrukking geven aan de journalistieke aanpak die de redactie voorstaat: een zakelijke, nuchtere en correcte berichtgeving, accuraat verwoord in een helder Nederlands. Vertaald in opmaaktermen betekent dat strak, duidelijk en overzichtelijk.'

Vanaf 2 november verschijnt de Financieel-Economische Tijd in een nieuwe opmaak. Het is in de 34-jarige geschiedenis van de krant pas de derde keer dat het uitzicht van de krant verandert. De vorige keer dateert van 1 januari 1990. Hoofdredacteur Marc Van Cauteren, die lid was van de 'Werkgroep' die sedert maart de nieuwe opmaak voorbereid heeft, licht één en ander toe. 'Aan de redactie hadden we ideeën gevraagd'.

'Het belangrijkste was dat wij vooral vormen nodig hadden voor specifieke stukken. Bijvoorbeeld een interview, een nieuwsbericht, een commentaar, een 'opvallend stuk' en een analysestuk zijn allemaal verschillende soorten stukken. Wij hadden slechts drie vormen. En die gebruikten we dan nog heel slecht. Eigenlijk was bijna alles in onze krant een 'bericht'. Nu hebben wij voor al die stukken verschillende vormen. Ook een fait-divers - zoals wij dat formuleren dan - heeft nog een aparte vorm gekregen.

Wij gebruiken vanaf nu ook kleur op de frontpagina en op de laatste pagina. Binnenin zullen we kleur gebruiken voor tabellen en grafieken. Maar alleen als ze een meerwaarde geeft.

Nog een vernieuwing is dat wij vanaf heden een schreefletter

gebruiken. Bijna alle kranten doen dat tegenwoordig. Een schreefletter heeft in elke letter een horizontaal streepje. Dat leest aangenamer. Wij kiezen vanaf nu voor het lettertype 'Utopia'.

Vierde vernieuwing is een meer verticale aflijning. Dat is nogal technisch. Onze opmaak was erg horizontaal. Door de grit te veranderen, kunnen we nu gemakkelijker van kolombreedte wisselen. Je moet je dat voorstellen alsof er niet langer een rooster van 8, maar van 16 onder de kolommen ligt.

Wekelijks kwamen we in een werkgroep bijeen met medewerkers van verschillende disciplines. We hebben democratisch gewerkt. Er zat iemand van de documentatie bij, omdat die heel veel kranten leest. Er zat ook iemand van de pre-press bij, omdat die grafisch geschoold is. We hebben alles helemaal in eigen beheer uitgewerkt. Uiteindelijk hebben we het geheel voorgelegd aan een specialist. Die heeft er dan een rapport over gemaakt.

Eén van de volgende dagen beginnen we opnieuw met werkgroepvergaderingen. Dan staat het herwerken van de cijferpagina's op de agenda.'

(AD)

Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers Cvba.

... geniet het vertrouwen van duizenden auteurs

Auteurs, componisten, uitgevers, dichters, romanschrijvers, dramaturgen, cineasten, scenario- en dialoogschrijvers, fotografen, grafici, tekenaars, kunstschilders, beeldhouwers, arrangeurs, bewerkers, vertalers, choreografen, ...

Afdeling Communicatie

Nieuwe website

Tel. 02/286 82 41

Fax 02/230 38 11

Gsm 0475/71 86 92

Http://www.sabam.be

E-mail: thierry.dachelet@sabam.be

Politiek in de krant: mag het ietsje meer zijn?

De laatste jaren wordt her en der geklaagd over de tabloidisering van onze kranten. Hun voornaamste doel zou niet meer informeren zijn, maar amuseren. Klopt dit wel? Wij gingen na of dit zo is voor de politieke berichtgeving in vier Vlaamse kranten.

Laurence Hauttekeete

Via een kwantitatieve inhoudsanalyse onderzochten we in De Standaard, De Morgen, Het Laatste Nieuws en Het Volk de binnenlandse politieke berichtgeving. Daaronder verstaan we alle artikels over het politieke beleid, partijen en politici. We analyseerden alles dat daarover verscheen tussen 27 november en 10 december, zowel in 1990 als in 2000.

Een eerste vaststelling is dat de vier kranten samen nu minder politieke artikels hebben (een daling van 498 naar 422). Bij de kwaliteitskranten is het verschil miniem: De Standaard stijgt lichtjes van 133 naar 140, De Morgen daalt van 129 naar 124. De oorzaak is dus te vinden bij de populaire kranten, waarbij vooral het resultaat van Het Volk in het oog springt. In 2000 verschenen er nog maar 59 artikels, terwijl er dat in 1990 nog 107 waren. Het Laatste Nieuws daalt eveneens, maar minder scherp (van 129 naar 99).

Beeldcultuur

Omdat aantallen niet alles zeggen, berekenden we ook de totale oppervlakte. De Morgen en De Standaard hebben nu meer aandacht voor de politieke actualiteit (respectievelijk 39.080 en 36.728 cm² in 2000, t.o.v. 28.742 en 29.800 cm² in 1990). Het Laatste Nieuws (van 24.960 naar 15.819 cm²) en Het Volk (van 20.884 naar 10.368 cm²) achten politiek nu minder papier waard.

Gezien het belang van beeldcultuur, is het ook relevant te kijken naar de foto's. Een eerste markante verschuiving zien we opnieuw bij Het Volk. In 2000 worden dubbel zoveel artikels van een foto voorzien als in 1990, terwijl de gemiddelde oppervlakte van de foto stabiel blijft. De tekst bij artikels met foto boet wel sterk aan belang in (van 216 naar 163 cm²). Het Laatste Nieuws publiceert nu meer foto's, maar wel kleinere (van 162 naar 119 cm²). De gemiddelde oppervlakte van de redactionele tekst evolueert minder verrassend: een daling van 178 naar 141 cm².

Bij De Morgen is het opvallend dat reeds in 1990 maar liefst 37% van de artikels voorzien was van een foto. Ook in 2000 haalt De Morgen nog hetzelfde percentage als Het Laatste Nieuws (33%). De omvang van de foto is in 2000 zelfs sterk gestegen, maar dit gaat niet ten koste van de tekst.

Verleuking

In ons onderzoek maakten we ook een opdeling volgens het soort nieuws. Drie kranten brengen nu minder puur feitelijk nieuws. Bij De Standaard is de daling van de totale oppervlakte nog beperkt (van 21.511 naar 18.281 cm²), terwijl de cijfers van de populaire

dagbladen kelderen. Zowel Het Volk (van 15.993 naar 6.646 cm²) als Het Laatste Nieuws (van 21.338 naar 6.720 cm²) informeren de lezer minder over het politieke reilen en zeilen. De Morgen blijft praktisch op hetzelfde niveau: van 18.527 naar 18.748 cm².

Als de dagbladen willen verleuken, kunnen we verwachten dat ze meer sfeerartikels publiceren. De Standaard (van 4 naar 9), De Morgen (van 4 naar 17), Het Laatste Nieuws (van 15 naar 34) en Het Volk (van 11 naar 19) vertonen inderdaad een stijging. Opvallend is dat de reportages in 2000 in De Standaard en De Morgen (respectievelijk 450 en 369 cm²) gemiddeld veel groter zijn dan deze in Het Laatste Nieuws en Het Volk (194 en 155 cm²).

In een volgend deel van onze analyse namen we de inhoud onder de loep. Alle artikels werden op 11 kenmerken gescoord (emotionaliteit, personalisering, ontspannend,...) en op basis daarvan creëerden we een tabloidschaal. 3 van de 4 kranten hebben nu meer tabloidkenmerken dan in 1990. Bij De Morgen is het verschil miniem, maar Het Volk en Het Laatste Nieuws zijn duidelijk gepopulariseerd. De Standaard scoort het laagst inzake tabloidkenmerken, zelfs nog iets lager dan in 1990.

Sensatie

Als we kijken naar de sensationele van de artikels, zien we bij De Morgen een lichte stijging. Zoals we konden verwachten op basis van de tabloidschaal, vertonen Het Laatste Nieuws en Het Volk de grootste verschillen. Beide dagbladen hebben hun sensationele artikels meer dan verdubbeld (respectievelijk 41 en 20 in 2000, t.o.v. 20 en 8).

Wat de titels betreft, scoorde De Morgen het hoogst in 1990 in het gebruik van aandachtstreckende factoren (uitroeptekens, onderstreept, ironie). Nu doet deze krant dat nog iets meer en scoort nog beduidend hoger dan De Standaard en Het Volk. Alleen Het Laatste Nieuws gebruikt nog meer zo'n titels (26,5% van de titels). Hun titels zijn ook sensationeler dan die van de andere kranten. De Standaard heeft de minst sensationele koppen.

Het voorgaande laat ons toe enkele voorlopige conclusies te trekken. De Standaard vertoont de minste verschuivingen, opvallend is wel het grotere aantal reportages. De Morgen heeft grotere wijzigingen ondergaan en pakt het nu iets lichter aan. De grootste veranderingen treden op bij de populaire kranten, die nu minder politiek nieuws brengen en dat op een andere manier doen. Vooral Het Volk is de laatste tien jaar gedepolitiseerd.

Voor meer info: laurence.hauttekeete@rug.ac.be

'Prins Filip is open en communicatief, en kon dat nu ook tonen'

Hoe wordt een koninklijke geboorte 'voorbereid'? Door de pers, welteverstaan. Wie beslist er dat kroonprins Filip het woord zal voeren in ziekenhuispak om 2 uur 's nachts? En is het normaal dat een pasgeboren kroonprinses drie dagen oud is voor haar trotse ouders voor het eerst met haar op de foto willen? Hoe onderhoudt 'het Paleis' haar relaties met journalisten? En is er sprake van nieuwe openheid?

Ann Deceunynck

De persdienst van het Paleis bestaat uit een zeer beperkte équipe, drie personen sterk, en wordt geleid door Pierre-Emmanuel De Bauw, diplomaat. 'Eerst hebben wij intern mogelijke scenario's besproken. Reeds lang van tevoren zijn wij daarmee naar de pers gestapt, onder andere via de koepelorganisatie Algemene Vereniging van Beroepsjournalisten in België (AVBB), en hebben wij in dialoog besproken wat kon en wat niet. Met opmerkingen van de pers werd rekening gehouden. Iedereen bleek bereid aan de volledige coverage mee te werken. Maar dat is helemaal niet nieuw. Wij hebben al lang zeer goede relaties met de pers. Ter gelegenheid van het huwelijk van prins Filip en prinses Mathilde werden onze relaties door iedereen als zeer positief ervaren. Op basis hiervan werd er nu opnieuw samengewerkt'. Dat er een persconferentie van prins Filip zou volgen enkele uren na de geboorte, lag op voorhand vast. Hij wilde de geboorte van zijn kindje zelf aankondigen. Wat hij op die persbijeenkomst zou zeggen, hoe hij zijn emoties zou tonen, dat heeft hij helemaal zelf bepaald. Omdat er in het ziekenhuis maar een beperkte ruimte was, was afgesproken dat er een pool zou gevormd worden. Ook dat wist iedereen op voorhand. Dat er enige tijd op beeldmateriaal van de kleine prinses gewacht zou moeten worden, behoorde ook tot de afspraken. Enerzijds wilde iedereen tegemoet komen aan de vraag van journalisten dat dit 'niet te laat' zou gebeuren, maar anderzijds wilden wij moeder en kind de nodige rust gunnen. Afgesproken was dat we zouden proberen binnen de drie dagen te blijven. Dat is gebeurd.'

Paleis evolueert mee

'De openheid van de koninklijke familie is eigenlijk niet nieuw. Met zijn 65ste ver-

jaardag heeft koning Albert een feest gegeven waar veel mensen uitgenodigd waren. De aankondiging van de verlovings, en het huwelijk van Filip en Mathilde waren telkens voorbeelden van openheid. Ik wil onderlijnen dat de emoties van prins Filip al evenmin nieuw zijn. Hij IS echt zo. Alleen heeft hij niet altijd de gelegenheid dat zo te tonen. Hij IS vrij communicatief, en heeft veel zin voor humor. Dat zijn zeker geen nieuwe fenomenen.

De media evolueren, de wereld ook. Het Paleis past zich aan. Dat dateert niet van 25 oktober.'

Dossier Royalty in het nieuws

Guy Van Oost (Royals): 'Alleen feiten'

Foto: Press News

'Speculeren doen wij niet. Wij zijn geen roddelblad. Wij geven het nieuws zoals het komt, en baseren ons alleen op feiten. Uiteraard met alles wat daarbij hoort. Uit de talloze uitnodigingen van het Koninklijk Paleis maken wij een selectie van wat wij de lezer willen aanbieden. Wij maken er een erezaak van dat we de mooiste foto's publiceren.'

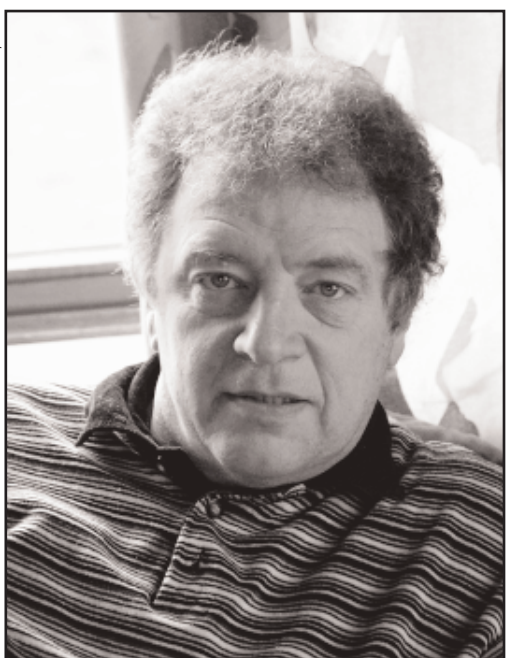
Guy Van Oost was ruim tien jaar 'royalty-journalist' voor tal van Vlaamse bladen toen hij twee jaar geleden zelf met 'Royals' startte. Hij volgt de koninklijke familie op de voet.

'Op enkele maanden tijd is de openheid van het koningshuis enorm toegenomen. Wij herinneren ons de stunteligheid bij de bekendmaking van de zwangerschap van Mathilde nog goed. We zagen hoe ver Filip en Mathilde van elkaar zaten. Daar tegenover staat dat Filip nu de harten van alle Vlamingen veroverd heeft.' 'Prins Filip hoeft toch niet en public te kussen ! Het koningshuis is geen soapserie. In Scandinavische landen als Zweden en Noorwegen leeft het koningshuis in een heel andere structuur dan in België. Vergelijkingen zijn uit den boze. Ik vind dat het koningshuis best onaantastbaar, sprookjesachtig mag blijven. Zij zijn niet te vergelijken met bijvoorbeeld popsterren. Het publieke leven van een popster duurt hooguit enkele jaren. Prins Filip zal nog koning worden.'

'Ja, in de eerste dagen na de geboorte van prinses Elisabeth was het hier behoorlijk druk. We hebben een special van 68 pagina's, de dikste die ooit in Vlaanderen verscheen, ineengestoken!'

Vic Dennis (Dag Allemaal): 'Ik begrijp hun houding wel'

Foto: Sparta

De week voor de geboorte van prinses Elisabeth zette Dag Allemaal de royalty-pers in rep en roer met een aflevering uit de fraaie historie rond prins Laurent en Wendy. 'Wendy Van Wanten neemt met haar zoontje Clément binnenkort haar intrek in een villa te Tervuren, in de onmiddellijke buurt van de woning van prins Laurent'.

Hoofdredacteur Vic Dennis van Dag Allemaal houdt voet bij stuk. 'Het verhaal klopt. Wij hebben dit méér dan één keer gecheckt. Wendy en haar entourage reageerden verbaasd, zo van: hoe weten die dat allemaal? Niemand ontkent het verhaal. Het Paleis doet dat ook niet. Prins Laurent zelf werd er tijdens een uitzending van Royalty mee geconfronteerd, en reageerde verveeld. Ik kan het Paleis wel begrijpen. Zij zijn niet te vergelijken met een minister of met een BV uit de acteer- of zangwereld. Het Paleis behandelt iedereen gelijk. Met hen is niet te onderhandelen over primeurs. Ik heb daar wel alle begrip voor.'

'Wij hebben dan maar zonder hun bevestiging geschreven wat we wisten. We zijn dat aan ons publiek verschuldigd. De invloed van dergelijke scoops is niet echt relevant voor onze oplage, omdat die al zo hoog ligt. Als je de meerverkoop in procenten omzet, is dat niet sensationeel. Maar we moeten er natuurlijk wel voor zorgen dat we dat succes bestendigen, door onze lezers te bieden wat ze van ons verwachten: de primeurs.'

Pol Van Den Driessche: 'We mogen toch kritische vragen stellen?'

Journalist en televisiemaker Pol Van Den Driessche kweekte in de loop der jaren een natuurlijke belangstelling voor het Hof aan. Hij maakte kennis met het doen en laten van het Koningshuis toen hij binnenlands nieuws versloeg voor De Standaard Nadien verslaptte die specifieke aandacht niet toen hij vier jaar hoofdredacteur was van zusterkrant Het Nieuwsblad. Inmiddels heeft Van den Driessche er ook boeken over geschreven. Is hij een 'kritische royalty-watcher'?

Ann Deceunynck

Foto: Johan Van Cutsem

Pol Van Den Driessche

Waar komt die belangstelling voor het Hof vandaan ?

'Als historicus interesseert het mij hoe macht ontstaat, behouden blijft of afneemt. Het Belgische Koningshuis heeft hoedanook macht verloren in de loop der jaren. En ze hebben die zeker niet vrijwillig afgegeven.'

Is er sprake van 'nieuwe openheid' bij het Belgisch koningshuis?

'Nieuwe openheid? Mijn oor! Waar doet men zo geweldig over? Filip heeft gewoon gereageerd zoals elke jonge vader zou doen. Wél zijn ze aan het Hof eindelijk gaan beseffen dat we in een beeldmaatschappij leven. Vroeger was de opdracht een foto van de koning te moeten gaan trekken, zeker geen cadeau voor een persfotograaf.'

'Die nieuwe openheid blijkt vast nog altijd niet uit hun vlotheid van antwoorden. Op vragen als 'waar?' en 'wanneer?' krijg je als journalist een antwoord. En een curriculum vitae kan er ook nog net af. Maar als je vraagt 'waarom?' is de kans op een antwoord al heel wat kleiner. Dat ze op dat boek over pedofilie zelf gereageerd hebben, dat versta ik best. Dat was schandalig ook! Maar hun reactie op de recente cijfers over het koninklijk fortuin wordt in financiële en adellijke kringen op gelach onthaald!'

'Ik denk dat ze vaak hopen dat het wel weer allemaal voorbij zal waaien. Openheid mag je niet verwarren met het feit dat Filip eindelijk wat ontdooid lijkt te zijn.'

'Soms reageren ze ook wél goed. Eén eenvoudig zinnetje in de kerstboodschap was genoeg om heel het land definitief te sussen in de story rond Delphine. Maar stel je eens voor dat een journalist zich nu luidop zou durven afvragen wanneer 'tante Delphine' haar opwachting zal maken bij de kleine Elisabeth ... Potverdikke. Ze zouden nogal slikken aan het Hof.'

En de persdienst ?

'Het Hof zelf wil het mythische rond de leden van de koninklijke familie niet verliezen. Net daarom staan ze heel sceptisch tegenover een mentaliteit van doe-maar-losjes. Eigenlijk zijn ze een soort 'BB's', 'Bekende Belgen', maar ze hoeden zich er wel voor dat ze de drempel zouden verlagen. Stel je voor dat ze op den duur door iemand getutoyeerd zouden worden.'

Het Hof is wél bijzonder actief tegenwoordig. En daar zit wél een strategie achter. Ze zijn populair, en willen dat blijven. Overal waar ze verschijnen, stroomt immers volk toe, is applaus.

Die persdienst, met een diplomaat aan het hoofd en hooguit drie man sterk, zit in een moeilijk carcan ... Een echt informatiebeleid hebben ze niet. Ze bieden het nieuws en de foto's aan. Op de foto's is geen reproductierecht verschuldigd!'

Is er geen verzadigingspunt ?

Hoe de kranten alweer alle registers open trokken, tart alle verbeelding! De kwaliteitskrant De Standaard die uitpakt met een gratis poster van prinses Elisabeth: dat is toch een grap of om te huilen? Op zulke hoogdagen als de voorbije weken wordt er zéér zwaar bijgedrukt. De mensen hollen naar de krantenwinkel en alles geraakt uitverkocht. De dood van koning Boudewijn kon voor de kranten een slecht jaar goedmaken. En directe verkoopsinkomsten zijn daarbij nog niet het allerbelangrijkste. Stijging van de CIM-cijfers zijn dat wel. Koninklijk nieuws is hiervoor véél dankbaarder dan bijvoorbeeld een voetbalmatch van de Rode Duivels.

Ik heb daar allemaal geen fundamentele problemen mee. Maar ik vind dat je als journalist nooit je kritische zin mag verliezen. En nogal wat leidinggevendenden op verscheidene redacties lijken dat in zulke situaties wél te doen. Wie op een redactie nog kritisch durft te zijn, wordt er meteen van verdacht een republikein te zijn of aan blasfemie te doen. Goediedag zeg!'

Jan Van den Berghe: 'Metaalmoetheid tijdens staatsbezoeken'

Jan Van den Berghe, momenteel stafmedewerker-adviseur bij Canvas, is al bijna vijftig jaar journalist. Nu bij de VRT, voordien bij VTM, nog daarvoor bij de geschreven pers. Vooral dan bij magazines. In al die jaren bouwde hij een onwankelbare reputatie als 'royalty-watcher' op. Al vindt hij zelf 'dat er veel interessantere vormen van journalistiek zijn dan koningshuizen bestuderen.'

Ann Deceunynck

Foto: Wouters & Fasseur

Jan Van den Berghe

Waarom wordt ook de pers aangetrokken tot royalty-items ?

'Koninklijke lieden zijn onvrije mensen die in een abnormale structuur (moeten) leven. Zelfs voor de 'meest democratische' monarchie overstijgt een verplichte regie alles. Dé uitdaging voor een royalty-watcher is proberen te achterhalen hoe blauwbloedige mensen leven. Onze discipline is moeilijker dan bird-watches omdat alles zich achter de muren van een paleis afspeelt. Het werk is frustrerend. Als journalist kunnen wij niet op de betrokkenen toestappen om simpelweg even onze bronnen te checken. Met veel diplomatie moeten wij alles uitzoeken. En de openheid van de betrokkenen, die valt soms tegen. Royalty-pers moet altijd rekening houden met mogelijke afwijzing en met schroom van de koninklijke familie. We moeten ons een weg banen tussen verdichtselen en de waarheid.

Een boeiende bezigheid ?

Om ons verhaal boeiend te maken, hebben wij nog een bijkomend probleem. De historische feiten zijn meestal duidelijk, maar zijn ook meestal aan de saaie kant. Onvrijwillig gedrag volgen is niet boeiend. Leden van koningshuizen hebben meestal van die passe-partout vragen in petto als ze bijvoorbeeld een vleesverwerkend bedrijf bezoeken. En als journalist heb je vlug door dat iedereen zich altijd uitslooft om alleen positieve kanten in beeld te brengen. Een bedrijf

selecteert bij een koninklijk bezoek nooit een personeelslid dat als stoorzender bekend staat. Ze zullen nooit een dwarsligger de kans geven aan het woord te komen. De directie zoekt stevast meegaande types uit van wie verwacht kan worden dat ze het bedrijf in het zonnetje willen zetten. Op zich is dit dan weer een leerzame oefening natuurlijk: 'hoe gaat een koning, koningin, prins of prinses met dat gegeven om ?'. Royals hebben een bijzonder hard vak. 'Keeping up appearances', min noch meer. Ze moeten altijd vriendelijk en geïnteresseerd kijken en glimlachen. De meeste leden van het Belgische hof kwijten zich trouwens uitstekend van die taak. Voor een journalist is het niet bijzonder spannend tijdens een staatsbezoek in de voetsporen van een lid van de koninklijke familie te moeten lopen. Bij mezelf en bij collega's heb ik zware vormen van metaalmoetheid vastgesteld.

Een lastig bronnengeheim ?

Om het ongewone van hun bestaan te achterhalen, en te ontdekken hoe adel en vorsten hun rol spelen, moet je als journalist kunnen voortgaan op betrouwbare bronnen. Het is duidelijk dat die bronnen het vertrouwen dat zij genieten, niet mogen beschamen. De kroon mag niet ontbloot worden. Ik ga ervan uit dat in onze stiel zij die iets zeggen, het niet weten, en dat zij die iets weten, het niet zeggen!

Is 'koninklijk nieuws' geëvolueerd ?

'Koninklijk nieuws is pas écht nieuws geworden sedert de komst van de televisieconcurrentie. Ook de commercialisering van de kranten heeft ermee te maken. Ook bagatellen zijn nu belangrijk. De jongste jaren is de hoeveelheid 'royalty-nieuws' in ons land zeer fors toegenomen. Over het Belgische koningshuis heeft jarenlang een walm van saaiheid gehangen. Echt mediatieke figuren waren er ook nauwelijks. Het aanbod was wat aan de dunne kant. De dood van Koning Boudewijn heeft een kentering teweeggebracht. Pas bij zijn begrafenis is het bewustzijn gegroeid dat die man immens populair was. En nadien is er permanent belangrijk nieuws geweest. De komst van Mathilde heeft royalty-nieuws nog een nieuw elan gegeven. Het publiek is nu eenmaal zo opgevoed dat het houdt van ridders op witte paarden. Je hebt natuurlijk wél charismatische figuren nodig om de rollen in te vullen. En hun gehalte aan sex-appeal is zeker niet onbelangrijk!'

Nieuws uit de verenigingen

Al die aandacht naar het uiterlijke ?

'Door de zucht van de mensen naar sprookjestaferelen, geraakt wat ik persoonlijk véél belangrijker vind, in de verdrukking. Thema's als de macht, en het geld van de koninklijke familie, hun relaties met besluitvormers, worden te vaak naar het tweede plan verschoven. Te veel monarchisten beperken zich tot clichés als 'Het zijn zulke vriendelijke mensen'. Achter de glimlach wordt geen machtsstructuur vermoed.

Mij houdt bijvoorbeeld de zoektocht naar zwarte schapen wel bezig. De vraag naar wat er gebeurt als de paleisdeuren gesloten zijn, intrigeert mij. Dat is toch nog iets anders dan de romantiek van de koekendozen. Ik wil nooit slaafs of kruiperig berichten.

Wat België zo interessant maakt, zijn die middelpuntvliedende krachten. Als België ooit eens explodeert, zal het koningshuis vast geen bindmiddel zijn. Maar dat wil niet zeggen dat ik het afkeur dat ze kroonprins Filip uitsturen als ambassadeur. Zo'n kroontje doet het wel - ook in veel andere landen en werelddelen!

Algemene Vergadering BFFP

Op 15 oktober heeft de Belgische Foto- en Filmpers (BFFP) op het secretariaat aan de Steenkoolkaai te Brussel haar jaarlijkse algemene vergadering gehouden. 29 leden waren aanwezig.

De vergadering aanvaardde unaniem de voorgestelde samenstelling van het nieuw nationaal bureau. Voorzitter is Peter Maenhout. Ondervoorzitter is Bernard Delentree. Secretaris-generaal is Robert Vandenbrugge.

Penningmeester is Piet Velghe. Nationaal-syndic is Yves Boucau. Leden van het bureau zijn Jacques Vandenhoutte, Marc Simons en Paul Vanschoor. Na twee jaar zal het voorzitterschap doorgegeven worden aan een Franstalig bureaulid.

Vanaf volgend jaar moeten leden die een sportkaart wensen, die aanvragen bij de BFFP. De vereniging zal de aanvraag na controle doorsturen naar de Belgische Beroepsbond van Sportjournalisten (BBS). Na betaling van het lidgeld zal de kaart worden opgestuurd. Op de kaart van de BFFP-leden zal vermeld worden 'Foto/camera'. Tijdens de vergadering vroeg Jos Verhoogen het woord. Hij kaartte de problematiek van de zelfstandigen aan en zal dit dossier zelf opvolgen. Hij contacteert de redactie van De Journalist i.v.m.

bekendmaking van de problematiek.

De vergadering besteedde ook aandacht aan de vorming van 'pools'. Er zal werk gemaakt worden van een kettingsysteem bij officiële mededelingen. De ketting zal via e-mail georganiseerd worden.

Het secretariaat blijft voorlopig slechts bereikbaar op maandagvoormiddag op telefoonnummer 02/229.14.66.

Buiten deze uren kan in dringende gevallen rechtstreeks een beroep gedaan worden op de voorzitter of de ondervoorzitter.

Inmiddels heeft ondervoorzitter Bernard Delentree n.a.v. de geboorte prinses Elisabeth nauw samengewerkt met de persdienst van het Koninklijk Paleis. Hij was bij de fotosessie aanwezig om de hoffotograaf technisch bij te staan. De BFFP betreurt evenwel dat de beelden niet genomen mochten worden door een BFFP-lid.

Het jaareinde betekent traditioneel de voorbereiding van de Nikon-fotowedstrijd. Een wedstrijdformulier en -reglement zullen aan iedereen worden toegestuurd. De Nikon Press Photo Award 2001 heeft een waarde van 100.000 Bef.; de helft in geld en de helft in Nikon-fotomateriaal. Twee eervolle vermeldingen worden beloond met telkens 50.000 Bef. in Nikon-materiaal. (AD)

Sinterklaas in IPV

Alle kinderen (en kleinkinderen) van journalisten, lid van de VJ-afdeling Antwerpen-Limburg, en van alle zelfstandige journalisten die lid zijn van de VJ, zijn van harte welkom op het traditionele Sinterklaasfeest dat op zaterdag 1 december georganiseerd wordt in de persclub van het Internationaal Perscentrum Vlaanderen. Dit jaar werd ervoor geopteerd de organisatie te bepalen op een zaterdag om ook druk-werkende journalistenouders maximaal de kans te geven hier aanwezig te zijn.

De kindernamiddag start om 14 uur. Rond 15 uur worden de kinderen getrakteerd op een hapje en een drankje. Iets later wordt het hoge bezoek verwacht.

Sinterklaas en zijn zwarte pieten zorgen er niet alleen voor dat alle (klein)kinderen van journalisten enkele surprises mee naar huis kunnen nemen, hij zal zoals de vorige jaren ook speelgoed en snoep uit-

delen aan een twintigtal kansarme kinderen uit het Antwerpse.

De namiddag wordt zoals elk jaar georganiseerd door de Afdeling Antwerpen-Limburg, dit jaar ook in overleg met de Werkgroep Zelfstandigen van de VJ en met de steun van het IPV.

Deelname is gratis voor alle kinderen. Begeleidende (groot)ouders betalen zelf hun consumpties.

Deelname aan de kindernamiddag kan worden bevestigd per e-mail bij ann.deceunynck@euronet.be. Een briefje of fax kan ook naar VJ-Afdeling Antwerpen-Limburg, p/a IPV, Grote Markt 40 te 2000 Antwerpen (03/232.21.30).

Vrijwillige medewerkers die creatief zijn met versiering van de persclub, of die ter plaatse een handje willen toesteken op voorhand of op de dag zelf, zijn eveneens welkom. Ook bedrijven of organisaties die een gulle bijdrage willen leveren, kunnen zich melden. (AD)

Vlaamse overheid koopt mediaruimte voor 290 miljoen

Noël Slangen: 'Journalisten luisteren vanzelf wel naar zinnige politici'

'Er is al een hele weg afgelegd. Toen enkele maanden geleden belangrijke wegenwerken op de Brusselse en de Antwerpse Ring werden uitgevoerd, werd de communicatie rond de werken uitbesteed. Tot algemene tevredenheid. Toch moeten overheden nog veel leren. Communicatiebewustzijn moet aangekweekt worden. Niet alleen hoera-boodschappen moeten uitgedragen worden.'

Ann Deceunynck

Op 23 oktober organiseerde de Stichting Marketing in Groot-Bijgaarden een debat rond 'De overheid, als nieuw merk op de adverteerdersmarkt'. Aan het woord kwamen Francis Decoster, informatieambtenaar van de Vlaamse Overheid, Noël Slangen, communicatie-adviseur van premier Verhofstadt en Han Elbers, communicatieverantwoordelijke van het centrum voor Kennis en Communicatie van de Nederlandse Belastingdienst.

Met duidelijke certitudes als dagelijkse realiteit bouwt Francis Decoster sedert 1992 als absolute pionier op dit terrein zijn dienst uit, en geeft hij voor de Vlaamse overheid de communicatierichting aan. 'Al doet hij dat misschien niet zozeer wat de inhoud betreft, dan zeker qua processen'. Momenteel koopt de Vlaamse Overheid voor liefst 290 miljoen per jaar mediaruimte aan. De boodschap van Decoster is drievoudig. 'De verschaft informatie moet correct zijn. De overheid moet zich er op elk ogenblik van bewust zijn dat ze moet communiceren wat ze doet. En tenslotte moet erover gewaakt worden dat tijdig wordt gecommuniceerd.'

'Communicatie heeft draagvlak nodig. Daarvoor moeten de communicatoren voldoende betrokken worden bij het beleid. Ook met administraties en kabinetten moet gezocht worden naar een moeilijk evenwicht. Schaalvoordelen zijn belangrijk. Intern moet gezocht worden naar voldoende corporate identity. Die moet kloppen met de beeldvorming. Ook ministers mogen niet cavalier seul spelen. Overheidscommunicatie moet nog meer een continuproces worden. Wij moeten tijdig vragen: 'Minister, waarover wil u volgend jaar communiceren?'. Pas dan kunnen voldoende budgetten in de overheidsbegrotingen opgenomen worden.

Uitgaan van de luiheid van de burger

Noël Slangen, communicatieadviseur van de federale regering, is ook overtuigd van het belang van goede overheidscommunicatie. 'Ik ga ervan uit dat je nooit iets geheim kunt houden. Dus zeg je het maar beter snel. Al was het maar omdat je dan zelf de kans hebt om het uit te leggen. De communicatie van de federale overheid komt nog uit de prehistorie. De federale overheid heeft professionele communicatie gewoon nooit belangrijk gevonden. Dat komt ook al omdat de federale overheid vanalles heeft, kastelen, het koningshuis, ... maar géén centen. Bovendien mag overheidscommunicatie

geen propaganda zijn. Dat is overigens ook niet nodig. Wij hebben forum genoeg. Als een politicus iets zinnigs te zeggen heeft, luisteren de journalisten vanzelf wel. Die ene keer dat zij niet luisteren, dan zwijg je als politicus beter al gauw. Ik stel vast dat de informatie tegenwoordig veel meer gepersonaliseerd is. Dat hoeft niet altijd. Het is vooral belangrijk dat iets beslist is voor het gecommuniceerd wordt. Die regel geldt niet als men iets communiceert via de media. De oppositie zal altijd wel vinden dat communicatie propaganda is. Hoewel dat niet waar is. Zij zijn het dan gewoon niet eens met de beslissing zelf. De federale overheid werkt momenteel aan een 'Masterplan Communicatie' dat over enkele maanden voorgelegd zal worden. Daarbij wordt gestreefd naar decentralisatie, gewoon om niet alles te laten passeren via een trechter die alles blokkeert. Communicatie moet planmatig worden aangepakt. Zij wordt nog te veel opgehangen aan wat 'nieuws' is, en wordt te weinig opgebouwd rond 'vragen'. 'Om antwoorden te vinden op vragen moet de burger zich nog te vaak richten tot achterzaaltjes waar aan politiek dienstbetoon wordt gedaan'. In ons masterplan moet de strijd worden aangeboden tegen de tonnen en tonnen brochures en drukwerken. Brochures die nooit bij de burger zijn geraakt, bestaan niet. Dat zouden administraties beter moeten beseffen. We moeten uitgaan van de luiheid van de burger. Niet omdat de burger klant is, want dat is niet zo. Ze hebben helemaal geen keuze. Wél omdat de burger lid is van onze vereniging. Een mooi voorbeeld van toen deze theorie gewerkt heeft, was de millenniumbug. Alle overheden communiceerden hetzelfde. Concurrentie moet plaats maken voor samenwerking.'

Tijdens een discussie die volgde, peilde moderator Siegfried Bracke naar de impact van adviseur Slangen op het beleid. 'Ik put mijn kracht uit het feit dat ik niet probeer impact te hebben op het beleid. Ik zet mogelijkheden op een rij, en adviseer'. Francis Decoster gaf het publiek nog mee dat de Vlaamse Overheid een geloofwaardigheidslabel wil plakken op de informatie. 'Dit is authentiek, klopt helemaal, is officieel'. Om dit kwaliteitslabel in de toekomst nog beter te garanderen, ligt een voorstel klaar voor een commissie die zou tussenkomen in deontologische geschillen inzake alle 'niet-gepersonaliseerde' overheidscommunicatie. Gewezen journalisten zouden hier zeker hun plaats in krijgen.

Een nieuwe Wetstraat-chroniqueur?

Foto: Johan Van Cutsem

We weten niet of Hugo De Ridder zijn publicistenloopbaan als afgesloten beschouwt nu hij zijn memoires heeft gepubliceerd, maar als hij dat wil, dan mag hij nu rustig met pensioen, naar zijn huisje in het bos. Want de opvolging is verzekerd. Er is een nieuwe chroniqueur van de Wetstraat opgestaan, en hij werkt nog wel voor dezelfde krant als die waar De Ridder naam gemaakt heeft.

De Standaard-journalist Boudewijn Vanpeteghem heeft met 'Paars met groen', de kroniek geschreven van de vorming van de eerste regering van Guy Verhofstadt. Zijn kroniek begint lang voor de parlementsverkiezingen van 1999, en ze begint in het Franstalige landsdeel, want de auteur toont aan dat de paarse logica er eerst was tussen toenmalig PRL-voorzitter Louis Michel en zijn al even toenmalige PS-collega Philippe Busquin. Guy Verhofstadt zelf ging er immers tot op de dag van de verkiezingen

van uit dat hij vice-premier zou worden in de regering Dehaene III. Vanpeteghem heeft voor zijn boek de twintig hoofdrolspelers in de reeks gebeurtenissen die leidden tot Verhofstadt I geïnterviewd, plus nog een sliert medewerkers van de kopstukken. Hij heeft oog voor de anekdotes die de regeringsvorming begeleidden, maar reikt toch vooral een referentiekader aan, toont aan dat paarsgroen niet zomaar uit de lucht kwam vallen, en legt de verbanden bloot tussen een aantal gebeurtenissen die op het eerste gezicht niks met elkaar te maken hadden.

En als we dan nog eens de vergelijking maken met zijn illustere voorganger bij De Standaard en bij Lannoo, dan blijkt Vanpeteghem een meer afstandelijk observator te zijn. Niet de bevoorrechte getuige die de hoofdrolspelers in de toenmalige Wetstraat nog kent uit zijn vorig leven als partijfunctionaris, maar de professionele journalist die het als zijn taak ziet de lezers uit te leggen waarom de dingen gebeuren zoals ze gebeuren en niet anders.

L.S.

Boudewijn Vanpeteghem - Paars met groen, de vorming van Verhofstadt I - Lannoo - 204 blz. - 764 Bef of 18,95 €

Résidence Palace, 13 november van 15 tot 17 uur

PERSVRIJHEID, DEMOCRATIE EN DE STRIJD TEGEN HET TERRORISME.
NIEUWSMAKERS EN JOURNALISTEN DEBATTEREN OVER DE GEVOLGEN VAN
ELF SEPTEMBER VOOR DE NIEUWSVOORZIENING.

Panelleden:

Jamie Patrick Shea, directeur informatie en pers van de NAVO
een Belgisch journalist
een lid van de Human Rights Watch
een lid van de Belgische regering
Moderator: Shada Islam.

Het debat wordt gesponsord door het Internationaal Perscentrum Résidence Palace, en door Journalists @ Your Service, het Brusselse helpcentrum voor journalisten, dat een initiatief is van de International Federation of Journalists, de Association de la Presse Internationale, en de Algemene Vereniging van Beroepsjournalisten in België.

Het debat heeft plaats op 13 november van 15 tot 17 uur in de grote perszaal van het IPC Résidence Palace.
Toegang vrij voor alle in Brussel en België werkzame journalisten.
Het debat wordt gehouden in het Engels en in het Frans.

info: 0032 2 235 22 12 • e-mail info@brusselsreporter.org

Mens achter het nieuws

Onopvallend ? En zijn foto's dan ?

Eric Peustjens ? "Sir" Eric Peustjens zal je bedoelen ! Met die "titel" heeft de persfotograaf een tijdje door de V.U.M.-redactie gezeuld, allemaal omdat hij - tijdens een bezoek van Margaret Thatcher aan Brussel - een beeld van de "Izeren Madam" had geschoten, dat haar bijzonder in de smaak gevallen was. De foto was amper in "De Standaard" verschenen of er stond al een lakei van Downing Street Nr.10 in Groot-Bijgaarden op de stoep met de vraag of de lady er een kopie kon van krijgen. Dat kon en meteen kreeg Eric Peustjens (57) van de collega's de bijnaam "Sir" toegeschoven.

Wout Pittoors

Foto: Johan Van Cutsem

Eric Peustjens

Voor wie hem zo'n beetje kent en hem aan de slag heeft gezien moet hij zich over die "titel" allerminst schamen. In de meute valt hij zeker niet op maar met zijn productie staat hij bij de besten en hoort hij bij die dun gezaaide groep van fotojournalisten, die met hun beelden teksten overbodig kunnen maken.

Doe het maar, een foto maken van Maurits Coppieters maar dan alleen van diens op de weelderige grijze haren gedrukte handen. Zijn gelaat zie je nauwelijks en toch besef je dat Coppieters - tijdens een persconferentie over "Het Sienjaal" (de zoveelste poging tot progressieve frontvorming) - het eventjes "niet meer ziet zitten". Wat doe je dan nog met een bijschrift, deze "Peustjens" zegt immers alles.

Of de oude Henri Simonet, vanuit de coulissen gefotografeerd tijdens een vergadering van de PS. In hemdsmouwen zit hij en hij heeft zijn stoel al van de bestuurstafel weggeschoven. Henri Simonet zegt de PS vaarwel. Laat dat bijschrift maar zitten.

Eric Peustjens is een Limburger die in zijn prilste jeugd via Antwerpen naar het Brusselse is verhuisd.

De vonk van de fotografie kreeg hij van de familie van Charly Laureys, een boegbeeld van de Vlaamse televisie. Eric trok met de zonen Laureys al eens mee op reportage en kreeg al gauw de smaak van het beeld te pakken. Theorie en praktijk ging hij slurpen in het NARAFI maar toen hij naar het pas opgerichte R.I.T.C. stapte was een buis zijn loon. Ja, dat R.I.T.C. ... Gelukkig was het 1966 en werd er met werkgelegenheid gesmeten. Na een rondje warmlopen bij de uitgever/drukker SOFADI viel een sollicitatie bij het Nieuwsblad

in goede aarde en kon hij als fotolaborant de handen uit de mouwen steken.

Zijn eerste grote opdracht als persfotograaf was de begrafenis van de Luikse socialistische voorman Merlot. Opdracht : voor het archief zoveel mogelijk koppen schieten van politici en andere voorstaanden. Peustjens: "Het probleem was dat die belangrijke figuren in die stoet gezellig met elkaar liepen te keuvelen en te lachen en dat er bij het ontwikkelen van de foto's alles behalve een begrafenis sfeer naar boven kwam.

Voor hem was dit echter meteen een richtingaanwijzer. Zijn loopbaan als "politiek fotograaf" was begonnen. In het begin was het wel even rondtasten. Zo kreeg hij ooit van Hugo De Ridder de opdracht om in de Kamer "kopjes" te maken van de leden van de CVP-fractie. Die bleek in vergadering in een van de vele kamers die de Kamer rijk is. Na wat rondlopen en zoeken duwde Peustjens een deur open en daar zat de complete CVP-fractie die zich bovendien en zonder ook maar één vraag te stellen gewillig en stuk voor stuk in beeld liet brengen. Achteraf bleek zelfs De Ridder geschrokken van de vlotheid waarmee dit alles verlopen was.

Peustjens: "Interviews kunnen soms lastig zijn omdat ik uitsluitend foto's wil die aansluiten bij de geest en de tekst van het gesprek. Aan die regel moet men zich houden, zoniet begint het op goedkope sensatiejagerij te lijken. Het betekent geenszins, dat je niet met een bijzonder leuke prent boven water kunt komen. Het is een kwestie van stielkennis en uiteraard speelt een beetje geluk hebben ook een rol".

Voor hem ligt de bakermat van de ware persfotografie in Duitsland. In dat land werden na de eerste wereldoorlog door verscheidene steden magazines uitgegeven waarin voor actualiteitsfoto's flink wat ruimte was voorzien. Die magazines haalden soms een oplage van boven de 200.000 maar het Hitler-regime maakte aan die traditie een einde. Eén van de fotografen - een zekere Salomon - moest het land verlaten maar verspreidde de techniek van de specifieke als het ware "verhalende" persfoto in Frankrijk en Groot-Brittannië en uiteindelijk ook in de V.S. waar het magazine "Life" er het toonbeeld van werd.

Hoe sprekend persfotografie kan zijn bleek enkele jaren geleden toen Eric Peustjens in het Antwerps Foto- en Filmmuseum een overzicht van zijn toen 25-jarige carrière bracht. "Die expositie maakte op velen blijkbaar nogal indruk en ze vragen me regelmatig om met een tweede editie te komen. Maar ik weet het niet nog hoor, misschien over 25 jaar ? "

Dagboek informele top in Gent

Sofie Demeyer

Foto: Johan Martens

Sofie Demeyer

Dinsdag 16 oktober:

Man onverwacht een dag naar het buitenland voor het werk, gelukkig ben ik vrij om onze dochter naar school te brengen en af te halen. Plots telefoon van de redactie: in het crisiscentrum in de Groendreef houdt de politie een zogenaamde zandbakoefening, met het oog op vrijdag, of ik dat kan doen. Ja, maar ik kan niet naar Brussel om de reportage te monteren, ik moet om 10 voor 4 aan de schoolpoort staan. De eindredacteur stuurt een montagewagen naar het inrijpunt aan Flanders Expo.

In het crisiscentrum krijgen we amper de tijd om fatsoenlijke beelden te draaien, het moet allemaal snel-snel en discreet gebeuren om de oefening zo weinig mogelijk te hinderen. Maar met een interview hebben we toch genoeg materiaal voor een stevig item. Geen tijd voor een hap, snel monteren.

Om halfvier klaar, vlug naar de schoolpoort.

Woensdag 17 oktober:

10u tot 13u: beelden draaien van inrichten St-Pietersabdij en persdorp in het ICC. Tussendoor even over en weer naar de St-Baafsabdij waar de vakbonden pamfletten uitdelen in de buurt waar ze vrijdag willen betogen. Met uitleg over hun betoging en alvast excuses voor de hinder die ze misschien veroorzaken.

Monteren voor het 19u-Journaal kan in de satellietwagens die toch aan de Decascoop staat voor Roel Van Bambost die in het 13u-Journaal live verslag uitbrengt over het Filmfestival en nieuwe films. Weer geen tijd om te eten, allez vooruit, 't is goed voor de lijn. Om 3u naar het stadhuis voor de laatste persconferentie voor vrijdag.

Om 6u met cameraploeg naar de St-Pietersabdij waar de politie de hele abdij uitkamt op zoek naar verdachte pakketten. We zijn de enige televisiezender die filmt, fijn, dan hebben we morgen iets exclusiefs. Maar ere wie ere toekomt: het is dankzij mijn vroegere collega's van Radio 2 Oost-Vlaanderen dat ik dit aan de weet kwam en er kon bij zijn.

Donderdag 18 oktober:

10u30: ik mag pas naar de montagecel in het ICC nadat de man van de veiligheid mijn handtas helemaal doorzocht heeft en moet mijn GSM even uit en dan weer aanleggen. Alsof ik er explosieven in zou verstoppen, ik heb wel wat beters te doen.

13u30: draaien in de Overpoortstraat waar vanavond alle cafés moeten sluiten. Werkmannen timmeren net een café dicht met panelen. Mooi beeld maar de café-baas wil niet geïnterviewd worden. En hun woordvoerder, de café-baas van 't Kofschip, zat pas om 8u vanmorgen in zijn bed en slaapt nog. Dan maar alvast wat studenten interviewen, tegen dan is de café-baas wakker, hij komt nog af voor het interview.

Van 't café naar de schoolpoort van St-Bavo-Humaniora: de school ligt in de groene zone en moet morgen dicht blijven. Teverden leerlingen en zelfs een tevreden directrice, nu moet zij zich morgen geen zorgen maken over leerlingen die misschien niet op school geraken of verzeild raken in één van de vele betogingen. Ook een school in deelgemeente Mariakerke sluit hoewel ze niet in één van de beveiligde zones ligt. Normaal rijd je er een kwartier over van Gent naar Mariakerke maar we raken vast in 't verkeer. Pas om 17u zijn we er, vlug wat beelden en het interview en dan naar de satellietwagen voor de montage. 5 over halfzes kan ik pas beginnen, voor het Journaal van 18u maar 't lukt nog.

De eindredacteur belt: het live-interview met burgemeester Beke kan pas om 20 over 7 in Het Journaal. Dan maar de burgemeester bellen dat hij gerust wat later mag afkomen. Kwartier later: het live-gesprek moet toch in het begin van het Journaal, de eindre-

dacteur zal de burgemeester zelf bellen, fideel van hem.

19u07: live vanop St-Pietersplein, een student ziet ons bezig en vraagt achteraf of hij straks es live in het Journaal mag, schacht 14 moet van zijn doopmeester zorgen dat hij ergens op televisie te zien is. Live kan niet, we sluiten een compromis. Voor het Laat Journaal maak ik een nieuw item over de café's die dichtgaan: hij mag voor ons in beeld het laatste glas leegdrinken.

22u: normaal moet afsluiten St-Pietersplein met Friese ruiters nu beginnen, maar de politie begint er pas om halfelf aan. 't Lukt weer net op tijd om de beelden nog gemonteerd te krijgen voor het Laatavondjournaal.

11u15: eindelijk naar huis

Vrijdag 19 oktober:

Om 7u30 beginnen bij de acties aan het St-Pietersstation. Dan naar de satellietwaggen op het Antwerpenplein: montage van gisteravond wat herwerken en de beelden van vanmorgen alvast monteren voor het 13u-Journaal. De Jongerenmars zou om halfeen vertrekken maar ze treuzelen. Om 20 voor 1 nemen we het zekere voor het onzekere, we halen al wat quotes tussen de jongeren die popelen om te vertrekken en stoppen die nog snel in het item voor 1u. Om 3 voor 1 vertrekt de betoging pas, mijn collega Yves volgt die, ik ga naar de volgende, die van de vakbonden. Ook die vertrekt met 3 kwartier vertraging, Mia De Vits en Luc Cortebeek spreken nog op het podium en de betoging moet wachten om te vertrekken want zij moeten op kop lopen.

Na de montage even bellen naar hoofdcommissaris Patrick Willocx om af te spreken voor het live-gesprek in het 19u-Journaal. De man vraagt zich af of het wel verstandig is dat hij in uniform tussen de massa komt staan: hij wil niet provoceren. Maar hij komt toch en verschuilt zich wat tussen onze wagens tot de live begint.

Yves volgt de manifestatie. Om halfnegen horen we: een incident in de staart van de betoging: een raam ingeslagen in de Dampoortstraat. Onze cameraploeg is er te ver van verwijderd, ik ga er snel even naartoe met een cameraploeg van Ter Zake. Ik vind het kapotte raam maar op de persconferentie later op de avond word ik niet veel wijzer: volgens de burgemeester deden de betogers geen ruiten sneuvelen.

Na het Laatavondjournaal is er even tijd voor ontspanning. In de Graaf van Vlaanderenstraat is welgeteld één café open, ze zitten zonder bier, zonder ijsthee en hebben niets eetbaars meer in huis. Ze namen het risico om open te blijven en deden gouden zaken. Het wordt één uur.

Zaterdag 20 oktober:

9u30: de klankman belt: hij zit vast aan de Kennedytunnel, en alle materiaal ligt in zijn auto, de VRT-wagen. Met 3 kwartier vertraging kunnen we de opruimingswerken in Gent beginnen filmen. Dan nog even naar de persconferentie voor een interview met de burgemeester en in de satellietwaggen monteren voor 13u. En dan zit het werk er eindelijk op, de eindredacteur vindt dat het nu welletjes is geweest, ik mag naar huis, oef!

Onder embargo

Frank Poosen is gewoon redacteur bij Blik, en ambiert hoegenaamd niet het hoofdredacteurschap. Frank Schraets blijft gewoon hoofdredacteur zoals hij dat tot nu toe was. Punt. Dat heeft Poosen ons zelf gemeld, nadat wij hem 'wat aangedaan' hadden met een berichtje in ons vorige nummer ●●● VRT-radiojournalist Jan Van Delm verliet de VRT Nieuwsdienst en is vanaf 5-11 'channel watcher'. Hij moet dus nu continu radioprogramma's beluisteren en beoordelen. In het verleden bleek channel watcher nogal eens een springplank naar de top van de hiërarchie. Donna-baas Marc Coenen was bijvoorbeeld indertijd ook channel watcher. Overigens is Van Delm al vervangen door Sabine Van de Putte, die jarenlang journaliste was bij de koppeling van omroep West-Vlaanderen. ●●● De lokale krant De Week is eind oktober voor het laatst in de Noord-Antwerpse regio verschenen. Afgevaardigd bestuurder Marc Wouters, persfotograaf, heeft deze beslissing met pijn in het hart moeten nemen uit financiële overwegingen. 'De Week' was enkele jaren geleden gestart in Kapellen, en breidde vanuit die gemeente uit naar Ekeren, Hoevenen, Stabroek, Berendrecht, Zandvliet en Lillo. Later volgde zelfs een tweede editie. Die verscheen in Essen en Kalmthout. 'De Week' probeerde als gratis regionaal blad het hoofd boven water te houden met 50 % journalistiek nieuws, en evenveel reclame. ●●● Nadat de West-Vlaamse televisiezenders zopas een financiële herstructurering hebben (moeten) ondergaan, werden bij ROB eind oktober drie journalisten ontslagen. Oorzaak: terugval van de reclame-inkomsten. Bij ATV werden evenwel nieuwe plannen voorgesteld. Vanaf begin 2002 wordt digitale software in gebruik genomen, waardoor de klok rond nieuwsupdates gemaakt kunnen worden. ATV, TV Limburg en RTV zouden overigens de enige Vlaamse regionale zenders zijn die winst maken. Dat zegt althans Johan De Boel, ATV-directeur. De Boel heeft het initiatief genomen om een overlegcomité op te richten met hoofdredacties en directies van de andere regionale zenders. 'Het belang van de sector primeert'. ●●● Inter-Press - IAJI (International Alliance Journalist Internet) biedt alle journalisten een ADSL-verbinding aan tegen uitzonderlijke voorwaarden. Marc Dewaele laat weten dat langdurige onderhandelingen door Euronet (Wanadoo) geleid hebben tot een mooi voorstel. De bekomen voordelen hebben betrekking op de help-desk service en de aansluitingskosten. Overigens zal elke journalist die ADSL aanvraagt via Inter-Press, voor het eerste jaar over een connectie van anderhalve maand gratis beschikken. Let wel: ADSL vergt een specifieke modem, een Belgacom-verbinding en een provider. Meer info via <http://www.interpress.org> - <http://www.iaji.org> - info@interpress.org - tel. 02/381.01.80.

U verlicht de geesten, Dexia Bank helpt u hierbij.

Neem deel aan de Persprijzen Dexia Bank.